

נושא העבודה

אונס

העבודה מוגשת בחסות העמותה של

נוער שוחר משפט עברי.

הקדמה אישית

הנושא שבחרתי הוא אונס .

בחרתי דווקא בנושא לא פשוט זה מכיוון שבימנו, לא עובר יום מבלי שנשמע על אונס שנעשה. זה הפך לשגרה. האונס נעשה על ידי אנשים מכל סוגי האוכלוסייה וכן אנשים בדרגות בכירות כגון : מפקדים בצבא, רופאים, בכירים במשטרה, פוליטיקאים וח"כים בכנסת ישראל.

בכל מקום שאנו הולכים אליו אנו שומעים על מישהי שנאנסה וכן אחת מכל ארבע נשים נאנסת. מחקרים חדשים שנערכו בשנים האחרונות בישראל מאששים נתונים אלה. במידה רבה, החברה בישראל, התקשורת ומוסדות השלטון עדיין סבורים, לעתים קרובות מדי, כי בבסיס הפגיעה המינית עומדת התנהגותה של הנפגעת. מקורותיה של תפיסה זו נובעים מההנחה כי אם נתנהג באופן מסוים – לא ניפגע. ההנחה כי שהייה במקומות מסוימים (כגון רחוב או גינה ציבורית) ובעיקר בשעות מסוימות (בלילה) מגבירה את הסיכוי להיפגע מינית, מייצרת הנחת יסוד שגויה לפיה כאשר אישה שוהה במקומות שבהם היא אמורה להימצא, כגון הבית ובסביבת קרובי משפחתה, היא לא נפגעת.

מורכבות הדיאלוג והדיסוננס בין מיניות בריאה הגורמת הנאה לבין פגיעה מינית, יחד עם ההתייחסות לתופעה כאל סוד, אינה מאפשרת קונצנזוס בהתייחסות לאלימות מינית כאל פשע חמור כמו לעבירות אלימות אחרות. עקב סיבות אלה נמנעות רבות מהנפגעות (ומהנפגעים) לדווח על הפגיעה, עובדה המקטינה את הסיכוי להבין את מימדיה האמיתיים של תופעת האלימות המינית, שהיא, ככל הנראה, אחד מכלי האלימות הנפוצים ביותר.

בתור נערה שרואה שבכל יום שעובר האונס הופך למגפה ולשגרה של ממש, עניין אותי לדעת ולחקור את המקור של האונס עוד בתקופות קדומות, את הדין במשפט העברי והישראלי וכן לקרוא, להשכיל ולחקור פסקי דין בנושא .

תוכן עניינים

3	מבוא	פרק ראשון
4	עבירת האינוס במשפט העברי	פרק שני
8	עבירת האינוס במשפט הישראלי	פרק שלישי
15	השוואה בין הישראלי למשפט העברי ביחס לאונס	פרק רביעי
17	פסקי דין בנושא אונס	פרק חמישי
20		ביבליוגרפיה

מבוא

אונס הוא ביצוע יחסי מין תוך כדי כפייה, בניגוד לרצונו של הקורבן. הקורבן יכול להיות גבר או

אישה, והתוקף, המכונה אנס, יכול גם הוא להשתייך לאחד משני המינים. במובנה הרחב משמשת

המילה לתיאור מעשה כלשהו שנעשה לאדם בניגוד לרצונו.

בעבודה זו רציתי לדון בשאלה על סמך מה קובעים אם אישה נאנסה ומה העונש המוטל על האנס?

על שאלה זו אנסה לענות בעזרת התמקדות בחוקי מדינת ישראל בגין ביצוע עבירת האינוס, זאת

תוך ניסיון להבין כיצד נקבעות הכרעות השופטים ומה המקור להן .

לשם ביסוס מממצאי אשתמש בפסקי דין, חוק העונשין וכן השוואה בין המשפט הישראלי למשפט

העברי ביחס לאונס .

העבודה תכלול ארבעה ראשי פרקים.

בפרק הראשון אתמקד במשפט העברי, בגישת המשפט לגבי עבירת האינוס, בדין האונס ובמעמד

האישה בתקופה הקדומה.

בפרק השני אתמקד במשפט הישראלי הדין ממצוי בימינו. בגישתו לגבי אונס, מהן יסודות

העבירה, מהן העונשים השונים וכן במעמד האישה בתקופתנו .

בפרק השלישי אערוך השוואה בין שתי הגישות ואלמד האם ההבדל בניהם מהותי ובאיזה אופן.

בפרק הרביעי אביא פסקי דין בנושא אונס אשר מהן ניתן לראות מה פסקו השופטים ומה היה הדין של מצבע האונס.

עבירת האינוס במשפט העברי

עברת האיננס היא מן העברות הבזויות והחמורות במשפט העברי¹. תורת ישראל מאריכה בתיאור עונשו של "האונס והמפתה"². וכבר במקרא, שבדרך כלל חוסך במילותיו, יש ביטוי לחומרת העברה ולסלידה הגדולה ממנה וכן בהשוואת האונס לרוצח נפש. וכך נאמר בספר דברים (כב, כג-כט):

"ואם בשדה ימצא האיש את הנעך המארשה והחזיק בה האיש³ ושכב עמה, ומת האיש אשר שכב עמה לבדו. ולנעך לא תעשה דבר אין לנעך חטא מות, כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה. כי בשדה מצאה, צעקה הנעך המארשה ואין מושיע לה".

"כי ימצא איש נעך בתולה אשר לא ארשה ותפשה ושכב עמה, ונמצאו. ונתן האיש השכב עמה לאבי הנעך חמשים כסף, ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו"⁴.

השוואת מעשה האונס לרוצח⁵, שהוא מן העברות החמורות ביותר לכולי עלמא, אינה תופעה שכיחה בתורת העונשין המקראית, ויש בה כדי ללמד על חריגות העברה גם במסכת העברות החמורות שבתורה.

דברים נכוחים בעניין חומרת האונס מבחינה מוסרית מצויים בפירוש הרמב"ן, רבי משה בן נחמן (ספרד, המאה הי"ג) לתורה (שמות כב, טו):

חלק הכתוב בין אונס למפתה. ששם נאמר "ולו תהיה לאשה לא יוכל שלחה כל ימיו". והטעם, כי דרך ארץ להיות בחורי חמד מפתים בתולות⁶, בנות הגדולים היפות, ואיננו הגון שיהא חוטא נשכר, ולכן פירש שלא ישאנה על כרחם וישלם להם... וכן דרך בני הגדולים לאונס בנות הפחותים במעלה אשר אין להם כח כנגדם, ולכן אמר באונס "ולו תהיה לאשה" - על כרחו. ועל דעת רבותינו (כתובות לט ע"ב) גם שם בין היא בין אביה יכולין לעכב, כי איננו הגון שיקחנה על כרחם, ויעשה עמה שתי רעות. ופעמים שתהיה נכבדת ממנו, ולא יתכן שתתבזה בחטאו. והמשפט הישר שיהיו הנישואין בידה ולא בידו, שהוא ישאנה על כרחו, שלא יהיו בנות ישראל הפקר לבעלי הזרוע.

העיקרון הגדול הזה, "שלא יהיו בנות ישראל הפקר לבעלי הזרוע", היה ליסוד מוסד

¹ מקצת דברים על התייחסות המשפט העברי לעברת האיננס בפרט, ולעברות מין בכלל, ראה א' הכהן, "על עבירות מין ואיסור הטרדה מינית", פרשת השבוע, וישב, תשס"ה, גיליון מס' 188.

² לא נוכל להיכנס כאן להבחנות שבין שני המקרים, "אונס" ו"פיתוי", ורק נעיר לחזקה שהביא הרמב"ם בעקבות דברי חז"ל: "דכל הנבעלת בשדה - הרי היא בחזקת אנוסה, עד שיעידו עדים שהיה ברצונה. וכל הנבעלת בעיר - הרי היא בחזקת מפותה, עד שיעידו עדים שהיא אנוסה, כגון ששלה חרב ואמר לה: אם תזעקי אהרוג אותך" (הלכות נערה בתולה, פרק ב, הלכה ב). וראה אנציקלופדיה תלמודית, ערך אנוסה, כרך א, עמ' ס ואילך.

³ לשון ה"החזקה" מבטאת את הכוח והמרות שמפעיל האנס כלפי קרבנו. וכן תרגם אונקלוס את "והחזיק בה" בלשון תקיפה: "ויתקף בה". והשווה ללשון שנאמרה קודם לכן בעניין המזנה ברצון, "ומצאה ושכב עמה" (פסוק כג), וללשון האמורה בעניין האונס נערה שאינה מאורסת, "ותפשה ושכב עמה" (פסוק כט).

⁴ חיוב זה מעורר קשיים לא מועטים, וכבר במשנת חכמים הראשונים צומצמה תחולתו רק למפותה-נאנסת הרוצה לקיים קשר זה בשל חששה שלא תוכל להינשא לאחר. ראה: כתובות לו ע"ב; רמב"ם, הלכות נערה בתולה, פרק א, הלכה ג.

⁵ ההשוואה לרוצח נלמדת גם מן הפועל הנקוט כאן, "כאשר יקום איש על רעהו", בדומה לפועל הנקוט בדין הרוצח, "וארב לו וקם עליו והכהו נפש" (דברים יט, יא). ואכן, דרשו חכמים את ההיקש הזה בין האונס לבין הרוצח בפנים אחדות, אך אין כאן מקום להאריך בעניין זה. ראה למשל: פסחים כח ע"ב; סנהדרין עג ע"א.

⁶ דומה שיש בדברי הרמב"ן יותר מרמז לפריצות המינית שנהגה כבר בימיו, בזמנו ובמקומו. ראה: א' גרוסמן, חסידות ומורדות, ירושלים תשס"ג, עמ' 229-255; א' הכהן, "כילה כמות שהיא", מסכת א (תשס"ב), עמ' 236-240, והמקורות הנזכרים שם.

ולאבן פינה בהתייחסותם המחמירה של חכמי ישראל למעשי אונס.

בין אונס למפתה

אכן, כבר מפשט הפסוקים שהבאתי לעיל, עולה שהתורה מבחינה בין "אונס", שהושווה מעשהו לרוצח נפש, לבין "מפתה", שעשה מעשהו בהסכמה. לזיקה שבין האיננס לבין מעשה מרמה יש הד כבר במעשה האונס הראשון המתואר במקרא, הלוא הוא מעשה דינה⁷:

"ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב, לראות בבנות הארץ. וירא אתה שכס בן חמור החוי נשיא הארץ, ויקח אתה וישכב אתה ויענה. ותדבק נפשו בדינה בת יעקב, ויִאָהַב את הנעֶר, וידבר על לב הנעֶר" (בראשית לד, א-ג).
מה היה טיבו של ה"דיבור" הנזכר בסוף המעשה? ניתן לשער שכלל דברי חלקלקות וערמה לא רק לאחר מעשה אלא גם לפניו, כולל דברי מרמה ביחס לכוונות האנס ומיהותו⁸.

המבט ההלכתי היהודי

הגמרא במסכת כתובות⁹: "הכי דמיא מורדת? אמר אמימר: דאמרה בעינא ליה ומצערנא ליה; אבל אמרה מאיס עלי, לא כפיינן לה" וכתב הרא"ש¹⁰: ורשב"ם ז"ל פירש: אבל אמרה מאיס עלי לא כפיינן לה – יגרשנה מייד בעל כורחה. ולשיטת הרמב"ם, פשוט שמורדת בטענת מאיס עלי אין מקום לכפותה ליחסי אישות. אדרבה כופין את הבעל לגרש לפי שאינה כשבויה.

המבי"ט¹¹: המורדת שאומרת מאיס עלי, או מצערנא ליה בשביל כך וכך אין כופין אותה שתיבעל לו, שאינה שבויה שתיבעל למי שאינה רוצה דכמו שארה וכסותה אם אינה רוצה להיות ניזונת ממנו, אין כופין אותה, כמו כן בעונה. אי נמי "עונתה" קאמר קרא ולא "עונה", דמשמע שמדעתה הוא דאית לה עונה, דזכותה היא ולא זכותו.

⁷ על מעשה זה ותוצאותיו המשפטיות נשתברו קולמוסים רבים, אך אין כאן מקום להאריך. ראה למשל: נ' ליבוביץ, עיונים חדשים בספר בראשית (ירושלים תשמ"ג), עמ' 264-269; א' הכהן, "ענישה קולקטיבית במשפט העברי", פרשת השבוע, וישלח, תשס"א, גיליון מס' 5.

⁸ יחסו המבזה של שכס לקרבנו בא לביטוי גם בפנייתו לאביו לאחר מעשה, "קח לי את הילדה הזאת לאשה", משל הייתה חפץ נטול שם, "הילדה הזאת", הניתן להיקנות ולהיסחר מיד ליד. לתופעה בזויה זו וביטוייה במשפט העברי, ראה: א' הכהן, "על איסור הטרדה מינית, החפצת האישה וביזוי כבודה", פרשת השבוע, תצוה, תשס"ז, גיליון מס' 277; הנ"ל, "על איסור הסחר בבני אדם והשלכותיו, פרשת השבוע, כי תבא, תשס"ד, גיליון מס' 179 [=במעגלי צדק 4 (טבת תשס"ה)]. וראה גם ע"פ 419/05 ניקולאי וודוביצי'נקו נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו; ע"פ 10545/04 מדינת ישראל נ' פליקס אלדנקו ואח', פורסם בנבו (מפי השופט ורובינשטיין); בש"פ 7542/00 חנוכוב נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו (מפי השופט חשין); בש"פ 9274/01 מדינת ישראל נ' ישי, פורסם בנבו (מפי השופט טירקל).

⁹ כתובות דף סג' עמוד ב'

¹⁰ כתובות פ"ה סימן ל"ד

¹¹ המבי"ט בספרו קרית ספר הלכות אישות פרק יד'

מצינו במסכת עירובין¹²: "ואמר רמי בר חמא אמר רב אסי אסור לאדם שיכוף את אשתו לדבר מצווה שנאמר ואף ברגליים חוטא וא"ר ר' יהושע בן לוי כל הכופה את אשתו לדבר מצווה הווין לו בנים שאינן מהוגנים. תניא נמי הכי גם בלא דעת נפש לא טוב זה הכופה את אשתו" ... הרמב"ם¹⁴ הביא להלכה "שלא יבוא עליה על כורחה והיא יראה ממנו" וכבר נכתב בשו"ע¹⁵ שחל איסור על הבעל לאנוס את אשתו ולא זו אלא אפילו אם אין הדבר רצוי בעיניה מחמת חלישות, או חוסר חשק אינו מותר עד שיפייסנה, כן הביא הרמב"ן שמתמצית דבריו עולה כי השכינה אינה שורה וההכרח יגונה. גם באחרוני האחרונים כ"הקהילות יעקב"¹⁶: "סדר החבור במצות עונה מבואר בסידור יעב"ץ ז"ל דיני ליל שבת עיין שם היטב, והוא מדינא ממש כי על פי דין תורה אסור לעשות הביאה באופן שהאישה אינה מפויסת ומחויב לפייסה בקרוב בחבוק ונשוק עד שתתאוה לחבור דאם לא כן הרי היא כנתונה לפני ארי דורס ואוכל כמבואר בפסחים דף מ'. ועוון פלילי הוא לעשות מה שמגיע צער לאשתו אפילו אם מתכוון לשם מידת חסידות ופרישות דעל גזלת אשתו אינו יכול לעשות חסידות ולהציג אותה כשפחה שבויה. כשבועל שלא מרצונה הרי הבנים בגדר הפושעים והמורשים כדין בני אנוסה".

מן המורס האמור עולה מסר ברור שמקורו בתורה שבע"פ הנלמד מהפרשנות היהודית פרוש מחויב המציאות לבל יטעה האדם הלמד את התורה שבכתב בלבד כי האישה כקניין הינו במובן המאפשר לבעלה לכפותה. למותר לציין כי מקורות אלו השפיעו השפעה ניכרת על האומה היהודית בלבד.

¹² עירובין דף ק' עמוד ב'

¹³ היד החזקה הלכות איסורי ביאה פרק כא' הלכה יב'

¹⁴ רמב"ם, הלכות אישות, פרק טו, הלכה יז'

¹⁵ אהע"ז הלכות קידושין סימן כה' סעיף ב'

¹⁶ איגרת מאת ר' יעקב קניבסקי (מחבר "קהילות יעקב")

האישה כקניין מן התורה

המחשת התורה את עניין "האישה כקניין" של אביה או בעלה השפיע במידה ניכרת וגרמה להיקש לוגי שהושג ע"י רוב אומות העולם במהלך ההיסטוריה. האישה נצטיירה כדמות בעלת חובות כלפי בעלה לסיפוק צרכיו המיניים בכל עת שיחפוץ ומכאן נבעה המסקנה כי אין אפשרות להטיל דופי בכל מעשה שיעשה לה עד שבאופן מובנה אינוס לא נכלל במערכת היחסים הבין אישית. האישה כפופה לרצון בעלה – יסוד הנשאב מן התורה שבכתב, ועוד כי פעולת האינוס חלה רק מחוץ למסגרת הנישואין כשהסנקציה כבדת המשקל המוטלת מבטאה באופן ברור את הפגיעה במערכת הנישואין או פגיעה בזכויות הבעל אך ללא התייחסות ישירה לנאנסת הנשואה, וכמו במקרה של אונס רווקה ששם ניכר הנזק שנעשה לאביה ופגיעה בכבוד המשפחה. ולראיה מובא כי נערה רווקה מזכה את אביה בסכום של 50 כסף.

עבירת האינוס במשפט הישראלי

חוק העונשין מגדיר אונס בסעיף 345, באופן הבא:

אינוס (תיקון מס' 22) תשמ"ח-1988 (תיקון מס' 61) תשס"א-2001
345. (א) הבועל אשה -

- (1) שלא בהסכמתה החופשית;
  - (2) בהסכמת האשה, שהושגה במרמה לגבי מיהות העושה או מהות המעשה;
  - (3) כשהאשה היא קטינה שטרם מלאו לה ארבע עשרה שנים, אף בהסכמתה; או
- (תיקון מס' 56) תש"ס-2000 (תיקון מס' 61) תשס"א-2001
- (4) תוך ניצול מצב של חוסר הכרה בו שרויה האשה, או מצב אחר המונע ממנה לתת הסכמה חופשית;
- (תיקון מס' 56) תש"ס-2000
- (5) תוך ניצול היותה חולת נפש או לקויה בשכלה, אם בשל מחלתה או בשל הליקוי בשכלה לא היתה הסכמתה לבעילה הסכמה חופשית;
- הרי הוא אונוס ודינו - מאסר שש עשרה שנים.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), דין האונס - מאסר עשרים שנים אם האינוס נעשה באחת מנסיבות אלה:
- (תיקון מס' 56) תש"ס-2000
- (1) בקטינה שטרם מלאו לה שש עשרה שנים ובנסיבות האמורות בסעיף קטן (א)(1), (2), (4) או (5);
  - (2) באיום בנשק חס או קר;
  - (3) תוך גרימת חבלה גופנית או נפשית או הריון;
  - (4) תוך התעללות באשה, לפני המעשה, בזמן המעשה או אחריו;

אונס

(קרוי גם אינוס) הוא ביצוע אקט מיני תוך כדי כפייה, בניגוד לרצונו של הקורבן. ברוב מקרי האונס גבר אונס אישה, אולם ככלל הקורבן יכול להיות גבר או אישה,

והתוקף, המכונה אנס, יכול גם הוא להשתייך לאחד משני המינים^[1].
אונס הוא פשע המתרחש בין אנשים מכל המינים והמגדרים, אך הרוב המוחלט של התוקפים הם גברים^[2]. ישנם מספר תרחישי אונס שלמטרות משפטיות, אקדמיות, או חברתיות מסווגים תחת שם או כינוי, אך אלה אינם התרחישים היחידים הקיימים, ואונס יכול להתרחש בין כל סוגי האנשים, תוך אינסוף מצבים. בין התרחישים המוכרים:

אונס במסגרת המשפחה (גילוי עריות)

קיימים מקרי אונס הכרוכים בגילוי עריות. עם השנים חלה עליה בדיווחים על התעללות מינית מצד קרוב משפחה מדרגה ראשונה, הורה, אח או בן. נראה שמקרים רבים, שהיו מטואטאים בעבר מתחת לשטיח, הולכים ומתגלים.
אונס בפגישה - כאשר האונס מתרחש במסגרת פגישה רומנטית או חברתית, המונח התפרסם בישראל לאחר שידור הסדרה אהבה מעבר לפינה, בה אחת הדמויות (בגילומה של אגם רודברג) נאנסה על ידי בן זוגה (בגילומו של יהונתן כיס-לב). השידור הביא לתלונות צופים, אך לדברי עורך הסדרה העיסוק בנושא הביא ל"שירות חינוכי" נוכח השתלשלות האירועים והגשת הנאנסת תלונה במשטרה.^[3]
אונס קבוצתי - כאשר יותר מאדם אחד מבצעים את האונס.

אונס על ידי אדם זר - כאשר בין התוקף והנתקף או הנתקפת אין הכרות מוקדמת.
התרחיש הזה הוא הרווח בתפישת הציבור, אך אין הוא בעצם התרחיש הרווח. המחקרים מראים כי בישראל רוב מקרי האונס (כ-80 אחוז מהם) אינם מתרחשים על ידי אנשים זרים, כי אם על ידי אנשים המוכרים לקורבן^[4].

אונס במסגרת פעילות מלחמתית

אונס מלווה מלחמות רבות. לפעמים עשוי האונס להיות מערכתית ומוכוון על ידי ההנהגה הצבאית. מעשי אונס הנעשים בצורה מערכתית ורחבת היקף, מוכרים כפשעי מלחמה וכפשעים נגד האנושות. במלחמת בוסניה עשו בוסנים סרביים

שימוש באונס נגד עשרות אלפי ילדות ונשים בוסניות מוסלמיות. ב-2001 הורשעו לראשונה בפשע נגד האנושות בעקבות אונס כזה בוסנים סרביים בבית הדין הפלילי הבינלאומי ליוגוסלביה לשעבר^[5]. אירועי האונס בבוסניה שימשו כבסיס לסרט "גרבראוויצה" שזכה בפרס דב הזהב בברלין ב-2006^[6].

אונס במסגרת הנישואים

ראיית יחסי המין בין בני זוג נשואים כדבר מקובל וטבעי הביאו להתייחסות שונה לאונס במסגרת הנישואים. כיום הדבר השתנה ואונס במסגרת הנישואים נחשב כאונס לכל דבר. יתרה מזאת, בית המשפט העליון פסק כי הזכות להפסיק את יחסי המין שמורה בכל עת - גם תוך כדי היחסים, ואי-היענות לדרישה להפסיק נחשבת גם היא לאונס^[7]. גם בהלכה פוסק הרב שלמה גאנצפריד בספרו קיצור שולחן ערוך, כי: "לא ישמש עם אשתו אלא מרצונה, אבל כשאינה מרוצה לא ישמש עמה ומכל שכן לאסור לאנסה"^[8].

אשמת הקורבן במשפט הישראלי

המשפט הישראלי דוחה כל קישור בין שאלת אשמתו של הקורבן ובין אחריותו של העבריין בפלילים. בפס"ד פנקס^[9] קבע בית המשפט העליון, כי אף אם ישנה אשמה מצד הקורבן הרי שאין היא משפיעה על האחריות המהותית בפלילים. שלא כבדיני הנזיקין - בהם יכול אדם למחול לזולת על חבותו הואיל ועל זכותו שלו הוא מוותר -

¹ Who are the Victims?, באתר RAINN

² נתונים אודות מקרי אונס - ההערכה היא ש-91% מהקורבנות בארצות הברית הם נשים; 99% מהתוקפים הם גברים.

³ מערכת מיקסר, תלויות צופים נגד סצינת האונס של אגם רודברג, באתר nana10, 23 בנובמבר 2003; לצפיה בפרק בו בסופו התרחש ה"אונס בפגישה" אהבה מעבר לפינה - פרק 80

⁴ רונן ליבוביץ, 42% ממקרי אונס קטינים מתרחשים בביתם, באתר חדשות מחלקה ראשונה (News1), 13 בדצמבר 2006

⁵ Andrew Osborn, Mass rape ruled a war crime, הגארדיאן

⁶ אורי קליין, סודו השהיד הנעלם, באתר הארץ

⁷ יובל יועז, העליון: גבר המסרב להפסיק יחסי מין - אנס, באתר וואלה: NEWS, 7 בפברואר 2007

⁸ סימן קנ, סעיף יג.

הרי שבאחריות הזולת בפלילים אין אדם יכול למחול, הואיל והאישום הפלילי אינו בא לאכוף את זכותו אלא את זכות הציבור, ואין אדם יכול למחול על מה שאין לו.

בפס"ד מסנר,^[10] למשל, נידון אונס של בחורה ששתתה עם האנס במועדון והסכימה להתלוות אליו לדירתו. נפסק, ברוח פס"ד פנקס, כי התנהגות מתירנית של המתלוננת אינה יכולה לשמש הגנה לזיכוי הנאשם אשר משתמש בכוח כדי לבעול את המתלוננת, כאשר אין היא מסכימה להיבעל על-ידו. אך התבטאויותיה הקשות של השופטת כלפי המתלוננת חשפו את מורת רוחה מהתנהגותה של המתלוננת ומ"חוסר האחריות" שלה, ואף הביאו להקלה בעונשו של הנאשם. וזו לשונה:

"כאן המקום להביע את הסתייגותנו גם מהתנהגותה של המתלוננת, צעירה בגיל שלפני הגיוס, המסתובבת בשעות שלאחר חצות הליל בפאבים ומחפשת מסיבות, מתלווה לבחור ונוסעת איתו, אף כי הכירה אותו זה עתה, ועולה לדירתו, מערבת משקאות אותם היא שותה במהלך הלילה ובסופו של דבר מגיעה למצב של בלבול, טשטוש ועייפות אלכוהוליים, המביאים אותה, חסרת אונים כמעט, למיטתו של הנאשם. זהו מצב אותו הביאה המתלוננת על עצמה, באווילותה, אף כי אין בזה כמובן, כדי להכשיר את מעשיו של הנאשם. כל מליצי היושר אשר הופיעו בפנינו לפני מתן גזר-דין זה, לא ראו ולא שמעו את הנאשם בפעילותו באותו הלילה. הננו ערים לכך כי גם הנאשם הוא צעיר בן 24, גם הוא שתה לא מעט באותו לילה וכאמור - המתלוננת באווילותה כאילו נפלה לו למיטתו. בהתחשב בכל אלה, החלטנו להקל בעונשו של הנאשם על אף כי העבירה בה הורשע היא מהחמורות ביותר. ייתכן והנאשם ילמד לקח מהסבל אשר גרם לעצמו ולמשפחתו בעקבות התנהגותו חסרת כל רסן מוסרי".

בניתוח פסק הדין הזה טוען מנחם מאוטנר כי מ"קריאת פסק-הדין משתמע שהצעירה עליה כתבה לא רק נפלה קורבן לאונס, אלא, לאחר מכן, "נשפטה" גם היא, על ידי השופטת, כמו הנאשם, ותוייגה על ידיה כמי שהתנהגותה ראויה לגינוי. יוצא שבמקרה זה לא רק האנס נענש על ידי השופטת, אלא גם הצעירה קורבן האונס "נענשה" על ידיה.^[11]

התמודדות החברה עם תופעת האונס

לטענת התנועה הפמיניסטית, עד שנות ה-60 וה-70 של המאה העשרים הייתה נפוצה תופעה של האשמת הנאנסת באונס, כיום תופעה זו נפוצה פחות, אולם עדיין דרכי ההתמודדות עם האונס מתרכזים בעיקר בהגשת סיוע ותמיכה לנאנסת ולא במציאת דרכים למנוע את האונס עצמו, או את התופעה כתופעה חברתית.

בישראל:

ב-2010 דיווח עיתון שוודי כי בדירוג של סוכנות האו"ם לפשע ולסמים דורגה ישראל במקום שישי בעולם במקרי אונס^[13]. קשה לאמוד את היקף התופעה. יש המעריכים כי למעלה מ-80% מהמקרים אינם מדווחים למשטרה או לרשויות, ויותר מ-50% מהמקרים אינם מדווחים כלל^[14]. לפי הערכה נוספת אחת מתוך שלוש נשים תחוה תקיפה מינית במהלך חייה, בעוד אחת מתוך חמש תחוה אונס^[15] [16]. בקרב ילדים שיעור הנאנסים והנאנסות שווה, אולם בקרב מבוגרים נשים נאנסות יותר מגברים.

בחוק הישראלי

בחוקי מדינת ישראל, אונס הוא עבירת מין הכוללת החדרת איבר מאיברי גופו של אדם או החדרת חפץ כלשהו על ידי אדם לאיבר מינה של האישה, ללא הסכמתה החופשית (חוק העונשין, סעיף 345).

לפי ההגדרה בחוק, פעולת האונס מופנית אך ורק כלפי נשים. תקיפה מינית של גבר אינה מוגדרת בחוק כאונס אלא כביצוע מעשה סדום (חוק העונשין, סעיף 347). אך פרט לשימוש במילה שונה לתיאור האקט היחס החוקי למעשה סדום מקביל לאונס וחוק העונשין קובע ש"דינו כדין אונס". ברובם המכריע של המקרים מבצע האונס הוא זכר, אך נרשמו גם מקרים שבהם נשים אנסו.

קיום יחסי מין עם קטין מוגדר על פי החוק כאונס, אף אם הקטין רצה בו לכאורה (זהו אונס סטוטורי). עם זאת, אין מקובל להגדיר קטין בהקשר זה כבן פחות מ-18, אלא כילד או נער הנמצאים לפני גיל מסוים הקבוע בחוק, שנקרא "גיל ההסכמה" (גיל 16 בישראל). בישראל יחסי מין עם קטינה מתחת לגיל 16 מותרים כאשר הבעל מבוגר לכל היותר בשלוש שנים מהקטינה, אך אסורים בכל מקרה בו הקטינה צעירה מגיל 14, וזאת אף אם הבעל באותו גיל או אף צעיר מהקטינה. אותו דין חל על מעשי סדום, גם לקטינה וגם לקטין.

⁹- ע"פ 478/73 פנקס נ' מדינת ישראל, פ"מ כז(2) 617 (1973).

¹⁰- תפ"ח (ת"א) 355/89 מדינת ישראל נ' יובל מסנר, תש"ן(2) 451 (1989).

¹¹- מנחם מאוטנר משפט ותרבות 164 (התשס"ח).

¹²- ראו: "הלכות נערה בתולה" במשנה תורה ואת הערך "אונס, בועל" ב"מיקרופדיה תלמודית"

¹³- ממצאים של סוכנות האו"ם לפשע וסמים

¹⁴- ynet אנציקלופדיה פלילים

¹⁵- יניב קובוביץ, אחת מכל 3 ישראליות תותקף מינית, באתר הארץ, 11 בנובמבר 2012

¹⁶- מרים שלר, הסטטיסטיקה היבשה: 1 מתוך 5 עוברת אונס, באתר ynet, 12 בדצמבר 2013

שאלת הגבול, כלומר באילו נסיבות קיום יחסי מין ייחשב כאונס ובאילו נסיבות לא ייחשב ככזה, הובאה פעמים רבות להחלטתו של בית המשפט, והתשובה לה השתנתה במהלך השנים, במגמה לראות יותר מצבים של חוסר הסכמה כאונס. דרישה מקובלת להרשעה בעבירת אונס הייתה התנגדות בכוח של הקורבן. דרישה זו התעלמה מחולשתה של האישה בסיטואציה זו. בתיקון 22 לחוק העונשין^[17] שונתה ההגדרה מ"נגד רצונה" ל"שלא בהסכמתה". שינוי נוסף נעשה בפסק הדין של בית המשפט העליון בפרשת האונס בשמרת, שבו בוטלה קביעתו של בית המשפט המחוזי שכיוון שהנאנסת לא הביעה מפורשות סירוב לקיום יחסי מין אין הדבר מהווה אונס. במקום זאת נקבע שעל הגבר לחפש ולוודא את הסכמתה המפורשת של האישה לפני מגע מיני איתה, ואם לא ניתן אישור כזה, מדובר באונס. בפסק דין נוסף של בית המשפט העליון^[18] נקבע שמצב שבו החלו בני זוג לקיים יחסי מין בהסכמה, ותוך כדי כך דרשה האישה בצורה מפורשת לחדול מכך והגבר לא נענה לדרישה זו, גם הוא אונס.

המשפט הפלילי בישראל התבסס על המשפט האנגלי. היחס לכפיית יחסי מין במסגרת הנישואים (כלומר על ידי בעל על אשתו) הוגדר במשפט האנגלי על ידי המשפטן בן המאה ה-17 מתיו הייל (Hale) (אנ'), שקבע כי "הבעל אינו יכול להיות אשם בעבירת אינוס שביצע בעצמו באשתו החוקית, כי על ידי ההסכמה ההדדית וחווה הנישואין האישה מסרה את עצמה לבעלה בעניין זה, ואין היא יכולה לחזור בה". בשנת 1977 פורסם נוסח מאוחד לחוק העונשין בישראל. סעיף 345 לחוק זה, העוסק באונס, פתח במילים: "הבועל אישה, שאינה אשתו, נגד רצונה"^[19]. ניסוח זה הבהיר את שהיה מקובל קודם לכן, בעקבות המשפט האנגלי, שכפיית יחסי מין במסגרת הנישואים (כלומר על ידי בעל על אשתו), אינה בגדר אונס. כעבור כחצי שנה פורסם תיקון טעות לנוסח זה, ונקבע שהנוסח הנכון הוא "הבועל אישה, שלא כדין, נגד רצונה"^[20] (תיקון טעות זה החזיר למעשה את הנוסח שהיה טרם קבלת הנוסח המאוחד). בשנת 1980 פסק בית המשפט העליון, בהרכב שכלל את נשיא בית המשפט העליון משה לנדוי והשופטים מרים בן-פורת ודוד בכור, שכפיית יחסי מין במסגרת הנישואים גם היא בגדר אונס^[21]. פסיקה זו הייתה בניגוד למשפט האנגלי, והתבססה על המשפט העברי, בהתאם לחוות דעתו של היועץ למשפט עברי במשרד המשפטים נחום רקובר (התייחסות שלילית לגישת המשפט האנגלי הופיעה כבר בפסקי דין משנות ה-60, של שופטי בית המשפט העליון בנימין הלוי וצבי ברנזון).

השוואה בין המשפט הישראלי למשפט העברי ביחס לאונס

הדמיון

הדימיון הבולט בין המשפט העברי למשפט הישראלי הוא בגישה המשותפת שלהם, הדוגלת בהגנה על כבוד האישה. בעבר, המשפט הפלילי בישראל התבסס על המשפט האנגלי. ישנה הלכה אנגלית עתיקה על פיה לא ניתן להרשיע אדם נשוי באונס רעייתו. הלכה זו שונה מהמשפט העברי על פיו אין הבעל יכול לכפות על אשתו

לחיות עמו חי-אישות ואם היא מסרבת להיענות כל שיכול הוא לבקש גירושין. בהסתמך על המשפט העברי פסק בית המשפט העליון בשנת 1980, בהרכב שכלל את נשיא בית המשפט העליון משה לנדוי והשופטים מרים בן-פורת ודוד בכור, שכפיית יחסי מין במסגרת הנישואים גם היא בגדר אונס. פסיקה זו הייתה בניגוד למשפט האנגלי, והתבססה על המשפט העברי, בהתאם לחוות דעתו של היועץ למשפט עברי במשרד המשפטים נחום רקובר.

מהנאמר לעיל, ניתן לראות את נקודות הדמיון בין המשפט העברי למשפט הישראלי ביחס לאונס. שני המשפטים נוקטים בגישה משותפת אשר דוגלת בהגנה על כבוד האיש. וכן שינוי נוסח החוק בהסתמך על המשפט העברי הקובע שכפיית יחסי מין במסגרת הנישואים נחשבת בגדר אונס מוביל לכך שישנו יסוד דומה בין שני סוגי המשפט.

כלומר, על פי שני המשפטים אדם הבועל את אשתו, שלא בהסכמה יואשם בעבירת האינוס וכן בשני המשפטים ניתן לראות הגנה על כבוד האישה. זהו המכנה המשותף בין המשפט העברי למשפט הישראלי.

השוני

בין המשפט הישראלי למשפט העברי בנוגע לעבירת האינוס קיימים הבדלים. ראשית, מעמד האישה במשפט העברי הנו פחות יותר. אומנם החוק היהודי אכן אוסר על אינוס בת זוג ועל אף העובדה כי התורה מנצלת הזדמנויות רבות בהן מורה על הכבוד הגדול הראוי להינתן לאישה מצד בעלה, אפשר לראות על פי התורה שבעל-פה התייחסות לאישה כרכוש ואל בעלה כבעל הרכוש. לפיכך, "לבעל הרכוש" יש לגיטימציה לעשות ב"רכושו" כראות עיניו, מה שהוביל כפועל יוצא לתופעת אינוס בת הזוג. בעבר נשים חששו להתלונן על בעליהן מפאת כבוד גדול ומחשש לפרק את נישואיהן וכן מתוך מחשבה שהמעשה אינו מהווה עבירה על החוק.

מנגד לכך, במשפט הישראלי, כלומר בדין המצוי בימינו, אנו עדים לשאיפה לשוויון בין שני המינים. כיום מעמד האישה הנו גבוה יותר משבעבר. האישה הינה חזקה, בעלת כוח והשפעה ואינה מפחדת להתלונן על בעלה במקרה של אונס מצידו. שוני נוסף בניהם הוא שבעוד שהמשפט הישראלי קובע כי העונש חל על האנס בלבד ועונשו יהיה רק מאסר וכן זמן המאסר יהיה תלוי בנסיבות האונס. המשפט העברי קובע כי העונש גם כן חל על האנס אך יש מקרים בהם העונש חל גם על האישה הנאנסת. בנוסף העונשים במשפט העברי מגוונים ורבים וכן העונשים שונים לכל

דין. כך לדוגמא דינה של אשת ישראל שהוא סקילה שונה מדינה של אשת כהן שהוא גירוש ומדינה של בתולה שלא חל עליה עונש אך יש לה אפשרות להתחתן עם האונס בשביל למנוע השפלתה.

ההבדל המהותי בין שני סוגי המשפט, העברי והישראלי, הוא מעמד האישה וכן יחס האישה לאונס שחוותה. במשפט העברי, האישה נתפסה כרכוש הבעל וכן פחדה להתלונן מפאת כבוד לבעל, ומחשבה שהמעשה אינו מהווה עבירה על החוק. שכן, מערכת היחסים בין השניים מתירה לבעל לעשות כרצונו באשתו. לעומת זאת, במשפט הישראלי האישה אינה חוששת להתלונן וכן לא רואה בעצמה כרכוש בעלה אלא כאדם עצמאי בעל מעמד השווה לבעלה. כמו כן, מערכת המשפט בישראל מעניקה לנשים הגנה הנגזרת מזכויות האדם שבהן קיים שוויון מוחלט בין כל בני האדם ללא הבדל מין. בניגוד למשפט העברי בו לעיתים העונש חל גם על הנאנסת ולא רק על האנס וכן העונשים היו מגוונים יותר, במשפט הישראלי ישנו עונש יחיד שהוא מאסר והוא חל רק על האנס.

פסקי דין בנושא אונס

1. פס"ד כהן (1980)

שנת 1976 נשא המערער לאישה את המתלוננת, וכעבור שנה נולד להם בן. הנישואין לא התנהלו בצורה יפה, ונטען שהמתלוננת קשרה קשר עם גבר, שהיה מעבידה, ואף נסעה אתו ביחד עם אחרים לחוץ-לארץ. היחסים בין בני הזוג התערערו, אך הם המשיכו לגור תחת קורת גג אחת. העבירות, שיוחסו למערער, בוצעו בחודשים פברואר ומרץ 1979, בעת שבני הזוג גרו, כאמור, תחת קורת גג אחת, אם כי כבר אז היה בכוונת המתלוננת להתגרש מהמערער, והם אמנם התגרשו כמה חודשים לאחר מכן.

העבירות, שיוחסו למערער, הן כלהלן:

(א) אינוס, עבירה על סעיף 345 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בזה שבתאריך 16.2.79 - בדירת מגורי הזוג - תקף את המתלוננת, לאחר שסירבה לקיים אתו יחסים מיניים, הכה אותה, ניסה להפשיט בגדיה בכוח, הפילה ארצה ותוך כדי הכאות והיאבקות בעל אותה נגד רצונה;

(ב) תקיפה הגורמת חבלה ממשית, עבירה על סעיף 380 לחוק, בזה שביום 12.3.79 - באותה דירה - דרש המערער מהמתלוננת לקיים אתו יחסים מיניים, ומשסירבה, הכה אותה וגרם לה חבלות, וכן הכה את אחיה, שבא לעזרתה, ושבר רהיטים;

(ג) הדחה בחקירה, עבירה על סעיף 245 (ב) לחוק, בזה שביום 18.3.80 - בבית הוריה של המתלוננת - דרש ממנה המערער, שתבטל את תלונתה במשטרה, ואיים עליה ברצח, אם לא תעשה כן.

המערער הורשע בעבירות הנ"ל ונידון לעונש של שלוש שנות מאסר בפועל על שלוש העבירות. הוא מערער על הרשעתו בעבירת האינוס וכן על העונש, שהוטל עליו כנ"ל על כל העבירות, שבהן הורשע.

2. השופט א' א' לוי

הרקע והאישומים

1. המערער והמתלוננת נשואים זה לזו ולהם עשרה ילדים משותפים. נגד המערער הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום, הכולל שלושה אישומים שתמציתם תובא להלן:

(א) בתאריך לא ידוע, סמוך ליום 6.6.05, חזר המערער לביתו לאחר חצות כאשר הוא שתוי. במהלך הלילה הוא נכנס לחדר השינה שם נמה אשתו את שנתה, האשים אותה שהיא בוגדת בו, דרש ממנה לקיים עמו יחסי מין, ואיים כי יהרוג אותה אם לא תמלא אחר דרישתו. המתלוננת סירבה בטענה שאינה לוקחת גלולות נגד היריון, ובתגובה אחז בה המערער בכוח, השליך אותה על המיטה, הרים את חלוקה והוריד את תחתוניה. לאחר שחזר על איומו כי יהרוג אותה, הפסיקה המתלוננת להתנגד עקב חששה כי יבולע לה, אך הוסיפה למרר בבכי. בעקבות כך בא המערער על המתלוננת עד שהגיע לסיפוקו. בגין אירוע זה יוחסה למערער עבירות אינוס ואיומים לפי סעיפים 345(א)1 ו-192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

(ב) למחרת, שב המערער והגיע לביתו בסביבות חצות, ונרדם בסלון. אולם, במהלך הלילה הוא נכנס לחדר בו ישנה המתלוננת, העיר אותה ודרש ממנה לקיים עמו יחסי מין. המתלוננת סירבה ונימקה זאת בכך שהמערער שיכור ושהיא אינה נוטלת גלולות למניעת היריון, ובתגובה חזר המערער והטיח באשתו כי היא בוגדת בו עם אחר. אולם בכך הוא לא הסתפק, ושב וכפה על המתלוננת יחסי מין שלא מרצונה החופשי. גם באישום זה יוחסו למערער עבירות של אינוס ואינוס.

(ג) האישום השלישי עוסק בתקופה שבין 19.6.05 ועד ה- 25.6.05, במהלכה הסתגר המערער בדירתם של בני הזוג, שתה משקאות אלכוהוליים וקילל את המתלוננת ואיים עליה. בלילה ה-25.6.05 נעל המערער את דלת הדירה, לקח את המפתח, ומנע מהמתלוננת כל אותו לילה לצאת. בגין אירוע זה הואשם המערער בעבירות של כליאת שווא ואיומים לפי סעיפים 377 ו-192 לחוק העונשין.

ההליך בבית-משפט קמא

2. לאחר שמיעת העדויות, הורשע המערער בכל העבירות שיוחסו לו, ובית-המשפט המחוזי (כבוד השופטים ר' יפה-כ"ץ, ו' מרוז, א' ואגו) גזר לו 7 שנות מאסר, הפעיל

מאסר על תנאי בן 6 חודשים שירוצה מחציתו בחופף ומחציתו במצטבר, 18 חודשי מאסר על תנאי, והוא חויב לפצות את המתלוננת בסכום של 10,000 ש"ח.

להלן עיקריה של הכרעת-הדין:

(א) הנאשם והמתלוננת נישאו באתיופיה ועלו ארצה בשנת 1983. המתלוננת, שהינה עדת התביעה העיקרית, דוברת עברית ואוצר המילים שלה עשיר, אך צירופי המילים בהם היא משתמשת והמשפטים שהיא בונה קשים להבנה. הקושי להבין את המתלוננת היה עניין מהותי בחקירתה, אולם חרף קושי זה ציין בית המשפט כי שוכנע שהבין את גרסתה במלואה.

(ב) המתלוננת הזעיקה את המשטרה רק ביום שלאחר האירוע השלישי (נעילתה בדירה), כשלושה שבועות לאחר אירועי האונס. המתלוננת נחקרה ארוכות הן בחקירתה הנגדית והן במשטרה, בנוגע לכבישת עדותה, ובאופן עקבי הסבירה שהייתה עסוקה בהכנות למסיבת בר המצווה של בניה התאומים, ועל כן לא התפנתה לפנות לעובדת הרווחה. היא הוסיפה וטענה כי החליטה שלא להשביט את שמחת ילדיה, וכן קיוותה שבעלה יתפכח וסבלה ייפסק. אולם, לאחר המסיבה שהתקיימה בין שני האירועים הראשונים לשלישי (ביום ה-16.6), שכרותו של הנאשם הוסיפה להחמיר והתנהגותו האלימה הסלימה, עד שחשה כי חייה נתונים בסכנה, ועל כן פנתה למשטרה. בית המשפט מצא את הסברי המתלוננת בדבר כבישת עדותה מהימנים וסבירים, ועל כן לא ייחס משקל כלשהו לכבישת העדות. בהמשך, נתן בית המשפט אמון בעדות המתלוננת, לה מצא חיזוקים בראיות נוספות שהובאו בפניו.

(ג) בית המשפט המחוזי קבע, כי סתירות שונות שעלו בעדותה או בהשוואה לגרסה שמסרה למשטרה, מקורן בשפתה של המתלוננת ובקושי להבינה, כמו גם הבלבול שהייתה נתונה בו בעת מסירת אמרותיה במשטרה. המתלוננת נמצאה אמינה, ונקבע כי לא בדתה מלבה דבר. מסקנתו של בית המשפט נשענה, בין השאר, על עדותה של חן דבוש (להלן: "דבושי") שהייתה השוטרת שהגיעה אל דירת המתלוננת מיד לאחר שהתקבלה התלונה על אלימות במשפחה, ועמדה על מצבה הנפשי הקשה.

(ד) אל מול עדותה של דבוש הפנתה ההגנה לעדותה של רס"ל מירב מתתיהו, שוטרת אשר חקרה את המתלוננת ומסרה כי לא התקשתה להבין את שפתה. ברם, בית המשפט המחוזי מצא כי רס"ל מתתיהו לא זכרה את מהלך גביית האמרה, והסתפקה בתשובה כללית לפיה כל שנאמר על ידי המתלוננת נרשם במדויק.

(ה) כאמור, כפר המערער בכל העובדות המפלילות שיוחסו לו. אולם, בית המשפט קמא מצא כי חרף עדותו הקצרה, נתגלו בה סתירות ותמיהות מהותיות אשר אינן מותרות ספק כי המערער הנו מניפולטיבי ולפיכך עדותו אינה אמינה. הסתירות בעדותו של הנאשם הובאו בהרחבה בהכרעת הדין, ונמצא כי אלו מטילות צל של חוסר אמינות על גרסתו. כמו כן, נמצא כי עדות המתלוננת נתמכת בעדות בתה ר', ממנה התרשם בית המשפט כדוברת אמת. בעדותה סתרה ר' את טענת אביה כי לא החזיק במפתח לדירה, ככל הנראה, מבלי לדעת שלכך נודעת חשיבות לעניין האישום בכליאת שווא. בית המשפט הוסיף וקבע, כי עדותה של ר' מחזקת את עדות המתלוננת, הואיל ונמצא כי האם סיפרה לבתה על איומיו של המערער זמן רב לפני שהחליטה לפנות למשטרה, וזאת, בניגוד לגרסת המערער כי מעולם לא איים על אשתו. בית המשפט קבע כי שקרי הנאשם מהווים אף הם חיזוק לגרסת המתלוננת.

(ו) בית המשפט המחוזי קבע עוד, כי העובדה שמהמערער נדף בעת מעצרו ריח של אלכוהול, מהווה גם היא חיזוק לדבריהן של ר' ואמה, וזאת בניגוד לעדות המערער לפיה לא שתה משקאות משכרים באותה תקופה - גרסה הסותרת גרסה אחרת שמסר במהלך חקירתו.

הטענות בערער

3. בערעוורו משיג המערער על הכרעת הדין, כמו גם על העונש שנגזר לו. בפי המבקש שלוש טענות עיקריות כנגד ההרשעה, ואלו הן:

(א) טעה בית המשפט קמא כאשר נתן אמון בגרסת המתלוננת, באשר הסתירות והפרכות הרבות שנתגלו בה היו צריכים לעורר, למצער, ספק סביר. כן נטען, כי לא ניתן לעדותה של רס"ל מתתיהו המשקל הראוי, וכי בית משפט קמא טעה בייחסו את דרך התבטאותה של המתלוננת לביישנותה, ולא לקושי הכרוך במסירתם של פרטים כוזבים. המערער סבור עוד, כי מהימנות המתלוננת מפקפקת גם נוכח העובדה שהיא כבשה את עדותה, וגם עקב כך שכאשר החליטה להתלונן לא ידעה לומר מתי התרחשו האירועים בהם עוסק כתב האישום. כן נטען, כי בית המשפט קמא לא נתן הסבר הגיוני כיצד יכול היה המערער לבצע את מעשי האינוס, שעה שבחדרם של בני הזוג נם בנם בן הארבע.

(ב) באשר לגרסת המערער - נטען, כי עדותה של ר' בדבר המפתח לדירה (הרלוונטי לאישום כליאת השווא), אינה סותרת את עדות המערער ולא היה בה כדי לפגוע באמינותו. בנוסף לכך, התמיהה אותה הביע בית המשפט קמא בנוגע לגרסת המערער בדבר שורשו של הסכסוך (טען כי אשתו הזעיקה משטרה והתלוננה כדי למנוע ממנו להזמין אורחים לביתם), מעוגנת בניתוח הגיוני של גרסת המערער ולא בקביעה עובדתית זו או אחרת, ועל כן ניתן לערער עליה.

ביבליוגרפיה

חקיקה

חוק העונשין תשל"ז-1977

חוק העונשין תשל"ז-1977, ס"ח 226, סעיפים 345 (ב) (1), 345 (ב) (3).

פסיקה

ע"פ משה בן מאיר כהן נ"י מדינת ישראל פ"ד לח (3) 281

ע"פ פלוני נ"י בית המשפט המחוזי (השופט א' א' לוי).

ספרות ומחקר

והוא ימשול בד? אברהם גרוסמן.

חוברת נ"ה, יחסי אישות בכפייה בין בעל לאשתו, ד"ר נחום רקובר.

מקצת דברים על התייחסות המשפט העברי לעברת האינוס בפרט, ולעברות מין בכלל, ראה א' הכהן, "על עבירות מין ואיסור הטרדה מינית", פרשת השבוע, וישב, תשס"ה, גיליון מס' 188.

הכהן אביעד "ארור מכה רעהו בסתר" אונס ומפתה ועבירת האינוס במרמה", פרשת כי תבא (תש"ע) גיליון מס' 381.

ברק א, "שיטת המשפט בישראל – מסורתה ותרבותה" הפרקליט מ, חוברת ב (תשנ"א תשנ"ג) עמ" 197-217.

לימור עציוני 2009, גילוי עריות

אתרי אינטרנט

Ynet אנציקלופדיה פלילים | <http://www.ynet.co.il/home/0,7340,L-8,00.htm>

יניב קובוביץ, אחת מכל 3 ישראליות תותקף מינית, באתר הארץ, 11 בנובמבר 2012 מרים שלר, הסטטיסטיקה היבשה: 1 מתוך 5 עוברת אונס, באתר ynet, 12 בדצמבר 2013

משפט עברי

אוד המאיר, מסכת כתובת ל"ט

איגרת מאת ר' יעקב קניבסקי (מחבר "קהילות יעקב")

אהע"ז הלכות קידושין סימן כה' סעיף ב'

כתובות דף סג' עמוד ב'

כתובות פ"ה סימן ל"ד

מבי"ט בספרו קרית ספר הלכות אישות פרק יד'

עירובין דף ק' עמוד ב'

היד החזקה הלכות איסורי ביאה פרק כא' הלכה יב'

רמב"ם, הלכות אישות, פרק טו, הלכה יז